

Nunani issittuni qinnguartartittarluni katsorsarneqartarneq

Qinnguartartittarluni katsorsarneqarneq kræftimik nappaateqarnermi katsorsartittarnerup ilagaa pingaaruteqartoq, qinnguartartittarnerlu kisiat atorlugu katsorsaasoqarsinnaavoq aammali katsorsartinnerup kingorna, soorlu pilatsereernermi, atorneqarsinnaalluni. Missiliorneqarpoq kræftimik nappaatillit 50%-ii angullugit katsorsartinnermik ingerlanerani arlaatigut qinnguartartittarlutik katsorsartittariaqartartut. Nalitsinni qinnguartartittarluni katsorsaasarneq assut tekniskiuvoq taamaaliornermilu nakorsat immikkut ilisimasallit, fysikerit, peqqissaasut ilisimasallillu allat qanimut suleqatigiittariaqartarput. Tamatumunnga sanilliunneqassaaq qinnguartartittarnermut atortut akisoorujussuusut, tamannalu pissutigalugu sumiiffinni tamani qinnguartartilluni katsorsartittoqarsinnaangitsaq.

Issittumi isorartuunik inuilaarsuaqarfeqarpoq, taamaattumillu kræftimik nappaatilinnik tamanik qinnguartartittarluni katsorsaasinnaanermik isumannaarinissaq unamminiarnartuuvoq. Issittumi qinnguartartittarluni katsorsartinnermik atuineq pillugu nalunaarsuusianik pitsaasunik maannakkorpiaq nassaassaqaangilaq, kisianni imaassinnaavoq katsorsartinnissamik pisariaqartitsisut tamarmik qinnguartartittarsinnaangitsut. Allaaserisami nassuarneqassaaq nunani issittuni (Kalaallit Nunaat, Canadap avannarpassittortaa, Alaska Ruslandillu kangisissorpiaa) qinnguartartittarluni katsorsartinnissamik isumannaarineq sumut killinnersaq aamma unamminiartortai suunersut. Nunani taakkunani tamani illoqarfigisami qinnguartartittartoqarsinnaangilaq, taarsiulluguli napparsimasut illoqarfinnut annerusunut innersuunneqartarput. Alaskami aamma Kalaallit Nunaanni aalajangersimasunik innersuussiveqartarpoq (kalaallit napparsimasut Københavnimi Rigshospitalimut innersuunneqartarput), Canadamili Ruslandimilu napparsimasut innersuunneqartarfii assigiinngiaarnerupput. Nunat immikkoortui tamarmik katsorsaansamik aalajangersimasunik neqerooruteqartaraluartut sivisuumik angallassisarneq piffissap tungaatigut, aningaasaqarnikkut inuttullu unamminiarnartoqartitsivoq.

Nunani issittuni qinnguartartittarluni katsorsartittoqarsinnaanera isumannaarniarlugu siunnersuutigineqarpoq suliat assigiinngitsut arlallit ingerlateqqinneqassasut. Taakku ilaatigut tassaapput

- 1) Telemedicin – qinnguartartittarluni katsorsartinnissamut periarfissat pisariaqartitsinerillu pillugit nalilersuineq telekkut ataatsimiinnerit atorlugit pitsanngorsarneqarsinnaava?
- 2) Immikkut ilisimasalimmik tikititsineq – immikkut ilisimasalimmik akulikinnerusumik tikititsisoqartarsinnaanerpa, qinnguartartittarluni katsorsartinnermi ajornartorsiutinik aalajangersimasunik aamma suliaqartarsinnaasumik?
- 3) Nunani issittuni najugaqartut qinnguartartittarluni katsorsaasarneq pillugu najoqqutassanik sanaallugit aamma najoqqutassanik sananermi nunap inuunik peqataatitsineq

- 4) Qinguartartittarluni katsorsaasarnerit, naleqqukkaangat, sivikinnerusut akulikinnerusullu, angerlarsimaffimmiit qimaguteqqanissaq sivikillisarniarlugu
- 5) Nakorsartittarneq pillugu paasisutissanik katersuivimmik pilersitsineq, Issittumi qinguartartittarluni katsorsaasarneq pilugu ilisimasanik isumannaarisinnaasumik.

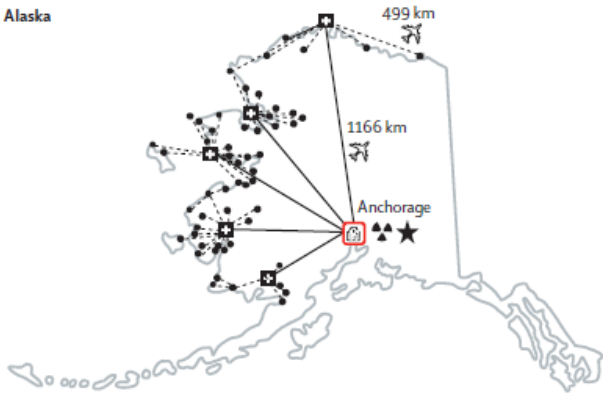
Qinguartartittarluni katsorsaanermik Kalaallit Nunaanni nunanilu issittuni allani atuineq pillugu misissuinissani aggersuni qulaajarneqassannguatsiarpoq nappaatinik pissutsinilluunniit immikkut itunik immikkut isiniagassaqaarnersoq.

Allattoq: Jeppe Friberg, Onkologisk Klinik, Rigshospitalet (jeppe.friberg@regionh.dk)

Paasisaqarfiit: Jessica Chan, Jeppe Friberg, Mikhail Chernov, Mikhail Cherkashin, Cai Grau, Michael Brundage, Ben Slotman. Access to radiotherapy among circumpolar Inuit populations. *Lancet Oncol.* 2019 Oct;20(10): e590-e600. Review.

Takussutissiap oqaasertai: Nunani issittuni sisamani qinguartartittarluni katsorsartikkiartortussanik innersuusseriaatsit nalinginnaasut.

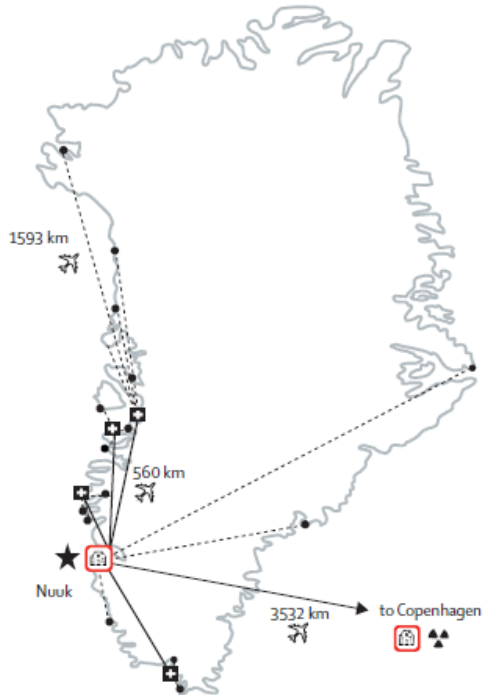
Alaska

Canada

Greenland

Russia

- Town, community, or village
- ★ First contact point with oncology provider
- Referral from health centre or hospital
- Referral from community
- ⊕ Regional health centre or hospital
- ⚡ Radiotherapy available
- ⊞ State or territorial hospital
- ⚡ Basic radiotherapy available only (2D)
- ⊞ Oncology referral hospital